THE ASSAM DISTRICT LAND TRIBUNAL BILL, 2025

A

BILL

to provide for the establishment and constitution of District Land Tribunals, for adjudication of matters relating to alienation of land in tribal belts and blocks.

Preamble

Whereas, it is expedient to establish independent District Land Tribunals for enforcing land rights in tribal belts and blocks and preventing unauthorized alienation and encroachment and to give effect to the recommendations of the Committee on Clause 6 of the Assam Accord, 1985 and connected therewith or incidental thereto.

It is hereby enacted in the Seventy-sixth Year of the Republic of India as follows:-

Chapter-I

Preliminary

Short title, extent and commencement

1. (1) This Act may be called the Assam District Land Tribunal Act, 2025.

(2) It shall extend to the whole of the State of Assam and the protected areas for one or more districts notified under Chapter X of the Assam Land and Revenue Regulation, 1886 except for the Sixth Scheduled areas. Assam Regulation I of 1886

(3) It shall come into force on the date of its notification in the Official Gazette.

Definitions

2. In this Act, unless the context otherwise requires:-

(a) "Member" means a member of the Tribunal;

(b) "Person" means an individual, a family, joint family, trustee, company, body corporate, partnership firm, society or an association of individuals whether incorporated or not;

(c) "prescribed" means prescribed by rules made under this Act;

(d) "Regulation" means the Assam Land and Revenue Regulation, 1886; Assam Regulation I of 1886

(e) "Rules" means the rules made under this Act;

(f) "State Government" means the Government of Assam;

(g) "Tribal Belts and Blocks" means such areas notified under Chapter X of the Assam Land and Revenue Regulation, 1886;

(h) "Tribunal" means the District Land Tribunal constituted under this Act;

(i) "Unauthorized Occupant" means any person or

...TTED BY THE
...SLATIVE DEPARTMENT
23.11.2025

organization or a company or a body corporate in occupation, of lands in tribal belts and blocks, without the sanction or authority of the Government or such other authority duly authorised on it's behalf;

(j) "Year" means the Financial Year.

Chapter-II

CONSTITUTION, COMPOSITION AND TENURE OF MEMBERS OF THE TRIBUNAL

Constitution of District Land Tribunals

3. The State Government shall, by notification in the Official Gazette, constitute a District Land Tribunal for one or more districts for adjudication of disputes and enforcement of land rights under this Act.

Composition of the Tribunal

4. The Tribunal shall consist of the following Members, namely:-

(1) The Member of the Tribunal, shall be a retired District or Additional District Judge, not exceeding 63 years on the 1st January of the year in which the appointment is made.

(2) The Member Secretary for the Tribunal shall be the Revenue officer nominated by the Government, not below the rank of Assistant Commissioner.

Tenure and conditions of Service

5. (1) The Member of the Tribunal shall hold office for such term as may be specified in the notification, ordinarily not exceeding five years or upto the age of 65 years whichever is earlier.

(2) The Member shall be entitled to such honorarium, allowances and facilities as may be prescribed by the Government from time to time.

Chapter-III

Jurisdiction, Powers and Procedure for filing complaints

Jurisdiction

6. The Tribunal shall have the power and jurisdiction to entertain appeals and petitions and revise decisions in revenue cases arising under the provisions of the enactments specified in the Regulation and shall also have such power and jurisdiction as may be conferred on it by any other law for the time being in force by the Government from time to time.

Powers of the Tribunal

7. The Tribunal shall have powers to:-

(a) summon and enforce attendance of witnesses;

(b) require production, inspection, scrutiny and verification of documents;

(c) issue interim and final orders;

(d) pass such orders, as the Tribunal deems fit and proper and as may be expedient and consistent with the provisions of this Act and extant regulations.

VETTED BY THE
LEGISLATIVE DEPARTMENT
ON 23.11.2025

Procedure for filing appeal revision and complaints.

8. (a) Any aggrieved person or persons may file an appeal or revision or complaint before the Tribunal in such procedure, as may be notified by the Government.

(b) The Tribunal shall endeavor to dispose of all complaints within ninety days.

Nature of Proceedings

9. (1) Proceedings before the Tribunal shall be deemed to be quasi-judicial proceedings and revenue cases of judicial nature.

(2) The Tribunal shall have the powers of a civil court under the Code of Civil Procedure, 1908, for the purposes of inquiry, enforcement and adjudication.

Chapter-IV

Appeals, Execution and Costs

Appeals

10. (1) An appeal shall lie under this Act:

(a) to the District Land Tribunal, from any original order passed by any officer including the District Commissioner, and

(b) to the Gauhati High Court from any original or appellate order passed by the District Land Tribunal.

(2) Except in regard to orders relating to periodically settled land, an order passed on appeal under clause (a) of sub-section (1) above shall be final.

Costs

11. In any proceeding, the District Land Tribunal may award such costs as it thinks fit and determine by whom such costs are to be paid and where there are several persons liable, the amount to be paid by each such person. Any cost awarded by the District Land Tribunal shall be recoverable as if it were an arrear of land revenue.

Chapter V

Miscellaneous

Protection of action taken in good faith

12. No suit or legal proceeding shall lie against the Tribunal or its Member or officer for acts done in good faith under this Act.

Power to make rules

13. (1) The State Government may, by notification in the Official Gazette, make rules consistent with the provisions of this Act, for carrying out the purposes of this Act save in regard to the matters specified in section 14.

(2) All rules under this section shall be laid for not less than fourteen days before the Assam Legislative Assembly as soon as possible after they are made and shall be subject to such modifications as the Legislative Assembly may make during the session in which they are so laid or the session immediately following.

VETTED BY THE LEGISLATIVE DEPARTMENT ON 22.11.2025

Review of the orders of the Tribunal

14. The Tribunal may, either on its own motion or on the application of any party interested, within 30 days, review its own decision or order in any case and pass in reference thereto such order or orders as it thinks fit:

Provided that no such application made by any party shall be entertained unless the Tribunal is satisfied that there has been a discovery of a new and an important matter or evidence which after the exercise of due diligence was not within the knowledge of such party, or could not be produced by him, at the time when its decision was made, or there has been some mistake or error apparent on the face of the record, or for any other sufficient reason.

Provided further, that no such order shall be varied or revised unless notice has been given to the parties interested to appear and an opportunity has been given to be heard in support of such order within 30 days.

Removal of difficulties

15. If any difficulty arises in giving effect to the provisions of this Act, the State Government may, by order published in the Official Gazette, make such provisions not inconsistent with this Act and extant regulation as appear to be necessary for the removal of the difficulty.

Repeal and Savings

16. (1) Section 169 of the Assam Land and Revenue Regulation, 1886 is hereby repealed. Assam Regulation I of 1886

(2) Notwithstanding such repeal:

(a) any rule made, any order issued, any notification published, any proceeding commenced, any action taken, or anything whatsoever done under the section repealed, shall continue and be deemed to have continued and have effect as if made, issued, published, commenced, taken or done under the provisions of this Act;

(b) any action taken, order made or other acts and things done by any officiating or purporting to act under the Acts repealed shall be valid and shall be deemed always to have been valid and shall not be called in question in any court on the ground of incompetency of the Officer to act under the Acts so repealed.

VETTED BY THE
LEGISLATIVE DEPARTMENT
ON 23.11.2025

অসম জিলা ভূমি ন্যায়াধিকৰণ বিধেয়ক, ২০২৫

এখন

বিধেয়ক

জনজাতীয় বেল্ট আৰু খণ্ডত ভূমিৰ হস্তান্তৰৰ সৈতে জড়িত বিষয়সমূহৰ ন্যায়নিৰ্ণয় আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত বা আনুষংগিক বিষয়সমূহৰ বাবে জিলা ভূমি ন্যায়াধিকৰণ গঠন, অধিকাৰ ক্ষেত্ৰ, ক্ষমতা আৰু কাৰ্য্যসমূহ উপবন্ধিত কৰিবলৈ।

প্ৰস্তাৱনা

যিহেতু জনজাতীয় বেল্ট আৰু খণ্ডত ভূমিৰ অধিকাৰসমূহৰ বলবৎ কৰিবলৈ আৰু অপ্ৰাধিকৃত স্থানান্তৰ আৰু বেদখল প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ আৰু অসম চুক্তি, ১৯৮৫ চনৰ খণ্ড ৬ ত সমিতিৰ চুপাৰিশ সমূহ ৰূপায়ন কৰিবলৈ আৰু ইয়াৰ আনুষংগিক বিষয়সমূহৰ বাবে স্বতন্ত্ৰ জিলা ভূমি ন্যায়াধিকৰণ স্থাপন কৰাতো কালোচিত ;

ইয়াৰ দ্বাৰা ভাৰত গণৰাজ্যৰ ছয়সত্তৰ সংখ্যক বৰ্ষত নিম্নলিখিত ধৰণে ইয়াক অধিনিয়মিত কৰা হৈছে :-

অধ্যায়-।

প্ৰাৰম্ভিক

সংক্ষিপ্ত নাম, বিস্তাৰ আৰু প্ৰাৰম্ভণ

১। (১) এই অধিনিয়মখন অসম জিলা ভূমি ন্যায়াধিকৰণ অধিনিয়ম, ২০২৫ বুলি অভিহিত হ'ব।

(২) ই ষষ্ঠ অনুসূচীৰ এলেকাৰ বাহিৰে, অসম ভূমি আৰু ৰাজহ বিনিয়মন, ১৮৮৬ ৰ অধ্যায় X ৰ অধীনত অধিসূচীত সংৰক্ষিত এলেকাৰ এক বা একাধিক জিলালৈকে বিস্তাৰিত হ'ব।

(৩) ই ৰাজ্য চৰকাৰে, চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত অধিসূচনা দ্বাৰা, নিয়ত কৰা এনে তাৰিখত বলবৎ হ'ব।

পৰিভাষা

২। এই অধিনিয়মত, যদিহে প্ৰসংগক্ৰমে অন্যথা অপেক্ষিত নহয়:-

(ক) "চৰকাৰ" মানে অসম চৰকাৰ ;

(খ) "ব্যক্তি" মানে এজন ব্যক্তি, এটা পৰিয়াল, এটা যুটীয়া পৰিয়াল, এক ন্যাসৰক্ষী, এটা কোম্পানী, এটা নিগম নিকায়, এটা অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠান, এটা সমিতি বা এটা নিগমিত হোৱা বা নোহোৱা ব্যক্তিৰ সংস্থা ;

(গ) "বিহিত" মানে এই অধিনিয়মৰ অধীনত প্ৰণীত কৰা নিয়মাৱলীৰ দ্বাৰা বিহিত ;

(ঘ) "বিনিয়ম" মানে অসম ভূমি আৰু ৰাজহ বিনিয়ম, ১৮৮৬ ;

(ঙ) "জনজাতীয় বেল্ট আৰু খণ্ড" মানে অসম ভূমি আৰু ৰাজহ বিনিয়ম, ১৮৮৬ ৰ অধ্যায় X ৰ অধীনত অধিসূচীত এলেকা ;

TED BY THE
ISLATIVE DEPARTMENT
23.11.2025

(চ) "ন্যায়াধিকৰণ" মানে এই অধিনিয়মৰ অধীনত গঠিত জিলা ভূমি ন্যায়াধিকৰণ;

(ছ) "অপ্ৰাধিকৃত দখলকাৰী" মানে চৰকাৰ বা ইয়াৰ হৈ যথাযথভাৱে প্ৰাধিকৃত এনে অন্য প্ৰাধিকাৰীৰ মঞ্জুৰী বা কৰ্তৃত্বৰ অবিহনে জনজাতীয় বেল্ট আৰু খণ্ডৰ ভূমিৰ দখলত থকা কোনো ব্যক্তি বা সংগঠন বা এটা কোম্পানী বা এটা নিগম নিকায়।

অধ্যায়-II
ন্যায়াধিকৰণসমূহৰ গঠন আৰু সংৰচনা

জিলা ভূমি ন্যায়াধিকৰণৰ গঠন

৩। ৰাজ্য চৰকাৰে, চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত অধিসূচনাৰ দ্বাৰা, এই অধিনিয়মৰ অধীনত বিবাদ ন্যায়নিৰ্ণয় আৰু ভূমি অধিকাৰসমূহ বলবৎকৰণৰ বাবে এক বা একাধিক জিলাৰ বাবে এক জিলা ভূমি ন্যায়াধিকৰণ গঠন কৰিব।

ন্যায়াধিকৰণৰ সংৰচনা

৪। প্ৰত্যেকখন ন্যায়াধিকৰণত গঠিত হ'ব:

(ক) ন্যায়াধিকৰণৰ সদস্য, যি এজন অৱসৰপ্ৰাপ্ত জিলা বা অতিৰিক্ত জিলা ন্যায়াধীশ হ'ব, যাৰ বয়স নিযুক্তি দিয়া বৰ্ষৰ ১ জানুৱাৰীত ৬৩ বছৰতকৈ অনধিক হ'ব;

(খ) ন্যায়াধিকৰণৰ এজন সচিব, যি চৰকাৰৰ দ্বাৰা মনোনীত ৰাজহ বিষয়া হ'ব, যাৰ পদবী সহকাৰী আয়ুক্তৰ পদবীৰ তলৰ হ'ব নালাগিব।

সেৱাৰ অৱধি আৰু চৰ্তাৱলী

৫। (১) ন্যায়াধিকৰণৰ সদস্যই অধিসূচনাত যথা বিনিৰ্দিষ্ট কৰা সাধাৰণতে পাঁচ বছৰ অতিক্ৰম নকৰা বা ৬৫ বছৰ পৰ্য্যন্ত, যিটোৱে আগতে হয়, এনে অৱধিৰ বাবে পদ ধাৰণ কৰিব।

(২) সদস্যই চৰকাৰৰ দ্বাৰা সময়ে সময়ে যথাবিহিত এনে মাননী, ভাট্টা আৰু সুবিধাসমূহ লাভ কৰিবলৈ স্বত্বৱান হ'ব।

অধ্যায়-III
অধিকাৰ ক্ষেত্ৰ, ক্ষমতাৱলী আৰু অভিযোগ দাখিলৰ প্ৰক্ৰিয়া

অধিকাৰ ক্ষেত্ৰ

৬। ন্যায়াধিকৰণৰ বিনিয়মত বিনিৰ্দিষ্ট অধিনিয়মিতিৰ উপবন্ধাৱলীৰ অধীনত উদ্ভৱ হোৱা ৰাজহ গোচৰসমূহত আপীল আৰু আবেদনসমূহ গ্ৰহণ কৰাৰ আৰু সিদ্ধান্তসমূহ পুনৰীক্ষণ কৰাৰ ক্ষমতা আৰু অধিকাৰ ক্ষেত্ৰ থাকিব আৰু চৰকাৰে সময়ে সময়ে তৎসময়ৰ বাবে বলবৎ কোনো অন্য বিধিৰ দ্বাৰা ইয়াৰ ওপৰত যথা ন্যস্ত কৰা ক্ষমতা আৰু অধিকাৰ ক্ষেত্ৰও থাকিব।

VETTED BY THE
LEGISLATIVE DEPARTMENT
ON 23.11.2025

ন্যায়াধিকৰণৰ ক্ষমতাৱলী	৭।	ন্যায়াধিকৰণৰ ক্ষমতা থাকিব:- (ক) সাক্ষীক চমন কৰা আৰু উপস্থিতি বাধ্য কৰোৱা ; (খ) দস্তাৱেজৰ অপেক্ষিত উপস্থাপন, পৰিদৰ্শন, পৰীক্ষা আৰু সত্যতা নিৰূপন কৰা ; (গ) অন্তৰৰ্তী আৰু চূড়ান্ত আদেশ জাৰি কৰা ; (ঘ) ন্যায়াধিকৰণে উপযুক্ত আৰু উচিত বুলি বিবেচনা কৰা আৰু এই অধিনিয়মৰ আৰু বিদ্যমান বিনিয়মসমূহৰ উপবন্ধাৱলী সৈতে সংগতিপূৰ্ণ আৰু কালোচিত এনে আদেশ পাৰিত কৰা।
আপীল পুনৰীক্ষণ আৰু অভিযোগ দাখিলৰ প্ৰক্ৰিয়া	৮।	(ক) কোনো ক্ষুণ্ণ ব্যক্তি বা ব্যক্তিসকলে চৰকাৰৰ দ্বাৰা অধিসূচীত ন্যায়াধিকৰণৰ সন্মুখত এক আপীল বা পুনৰীক্ষণ বা আপত্তি দাখিল কৰিব পাৰে। (খ) ন্যায়াধিকৰণে নৱৈ দিনৰ ভিতৰত সকলো আপত্তি নিষ্পত্তি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব।
কাৰ্য্যবাহসমূহৰ প্ৰকৃতি	৯।	(১) ন্যায়াধিকৰণৰ সন্মুখত হোৱা কাৰ্য্যসমূহক অৰ্দ্ধ-ন্যায়িক কাৰ্য্যবাহ আৰু ন্যায়িক প্ৰকৃতিৰ ৰাজহ গোচৰ বুলি গণ্য কৰা হ'ব। (২) তদন্ত, বলবৎকৰণ আৰু ন্যায় নিৰ্ণয়ৰ উদ্দেশ্যসমূহৰ বাবে, ন্যায়াধিকৰণৰ দেৱানী প্ৰক্ৰিয়া সংহিতা, ১৯০৮ৰ অধীনত এখন দেৱানী ন্যায়ালয়ৰ ক্ষমতা থাকিব।

অধ্যায়-IV
আপীল, কাৰ্যকৰীকৰণ আৰু ব্যয়সমূহ

আপীলসমূহ	১০।	(১) এই অধিনিয়মৰ অধীনত আপীল উত্থাপিত হ'ব : (ক) জিলা ভূমি ন্যায়ালয়ত, ইয়াৰ আপীলসমূহক অধিকাৰক্ষেত্ৰৰ ভিতৰত জিলা আয়ুক্তৰ ব্যতিৰেকে, কোনো বিষয়াৰ দ্বাৰা পাৰিত কোনো মূল আদেশৰ পৰা ; আৰু (খ) জিলা ভূমি ন্যায়াধিকৰণৰ দ্বাৰা পাৰিত কোনো মূল বা আপীলমূলক আদেশৰ বিৰুদ্ধে গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ত। (২) সাময়িকভাৱে বন্দোৱস্তি কৰা ভূমিৰ সৈতে জড়িত আদেশসমূহ আৰু উপ-ধাৰা (১) দফা (ক)ৰ অধীনত আপীলত দিয়া আদেশৰ ক্ষেত্ৰত এইটো চূড়ান্ত হ'ব।
খৰচসমূহ	১১	যিকোনো কাৰ্যক্ৰমত, জিলা ভূমি ন্যায়াধিকৰণে উপযুক্ত বুলি ভবা খৰচসমূহ পুৰস্কৃত কৰিব পাৰে আৰু এই খৰচসমূহ কাৰ দ্বাৰা পৰিশোধ কৰিব লাগিব সেইটো নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে আৰু য'ত কেইবাজনো ব্যক্তি দায়বদ্ধ থাকে, তেন্তে প্ৰত্যেকজন ব্যক্তিয়ে পৰিশোধ কৰিব লগা পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ

VETTED BY THE LEGISLATIVE DEPARTMENT ON 23.11.2025

কৰিব পাৰে। জিলা ভূমি ন্যায়াধিকৰণে পুৰস্কৃত কৰা যিকোনো খৰচ ভূমি ৰাজহৰ বকেয়া হিচাপে উদ্ধাৰ কৰিব পৰা যাব।

অধ্যায়-V
বিবিধ

সদ্ভাৱনাত লোৱা কাৰ্যৰ সুৰক্ষা

১২। এই অধিনিয়মৰ অধীনত সদ্ভাৱনাত কৰা কাৰ্যৰ বাবে ন্যায়াধিকৰণ বা ইয়াৰ সদস্য বা বিষয়াৰ বিৰুদ্ধে কোনো গোচৰ বা আইনী কাৰ্যক্ৰম গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰিব।

নিয়মাৱলী প্ৰণীত কৰাৰ ক্ষমতা

১৩। ১. ৰাজ্য চৰকাৰে, চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত অধিসূচনা যোগে, ধাৰা ১৪ ত বিনিৰ্দিষ্ট কৰা বিষয়সমূহৰ বাহিৰে, এই অধিনিয়মৰ উদ্দেশ্যসমূহ কাৰ্যকৰী কৰাৰ বাবে, এই অধিনিয়মৰ উপবন্ধাৱলীৰ সৈতে সংগতপূৰ্ণ প্ৰণয়ন কৰিব পাৰে।

২. এই ধাৰাৰ অধীনৰ সকলো নিয়মাৱলী, অসম বিধানসভাৰ সন্মুখত ইইঁত প্ৰণীত হোৱাৰ পিছত, যথাশীঘ্ৰে চৌধ্য দিনতকৈ কম নোহোৱা দিনৰ বাবে উত্থাপিত হ'ব আৰু বিধান সভাই, উত্থাপিত অধিবেশনৰ সময়ছোৱাত বা পৰৱৰ্তী অধিবেশনত প্ৰণয়ন কৰা তেনে পৰিবৰ্তনৰ সাপেক্ষ হ'ব।

ন্যায়াধিকৰণৰ আদেশসমূহৰ পুনৰীক্ষণ

১৪। ন্যায়াধিকৰণে, নিজৰ প্ৰচেষ্টাৰে বা যিকোনো আগ্ৰহী পক্ষৰ আবেদনৰ ভিত্তিত, ৩০ দিনৰ ভিতৰত, যিকোনো গোচৰত নিজৰ সিদ্ধান্ত বা আদেশ পুনৰীক্ষণ কৰিব পাৰে আৰু সেই সম্পৰ্কে উপযুক্ত বুলি ভবা আদেশ জাৰি কৰিব পাৰে :

পৰন্তু, কোনো পক্ষৰ দ্বাৰা কৰা এনে কোনো আবেদন গ্ৰহণ কৰা নহ'ব যদিহে ন্যায়াধিকৰণে সন্তুষ্ট নহয় যে এটা নতুন আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয় বা প্ৰমাণৰ আৱিষ্কাৰ হৈছে যি উচিত অধ্যৱসায়ৰ পিছতো এনে পক্ষৰ জ্ঞাত নাছিল, বা সিদ্ধান্ত লোৱাৰ সময়ত তেওঁৰ দ্বাৰা উপস্থাপন কৰিব পৰা হোৱা নাছিল, বা অভিলেখত স্পষ্টভাৱে কোনো ভুল বা ক্ৰটি হৈছিল, বা কোনো অন্য যথেষ্ট কাৰণ আছিল :

উপৰন্তু, এনে কোনো আদেশ ভিন্ন বা সংশোধন কৰা নহ'ব যেতিয়ালৈকে আগ্ৰহী পক্ষসমূহক ৩০ দিনৰ ভিতৰত হাজিৰ হ'বলৈ জাননী দিয়া নহয় আৰু এনে আদেশৰ সমৰ্থনত শুনানীৰ সুযোগ দিয়া নহয়।

অসুবিধা দূৰীকৰণ

১৫। যদি এই অধিনিয়মৰ উপবন্ধাৱলী কাৰ্যকৰী কৰাত কোনো অসুবিধা হয়, তেন্তে ৰাজ্য চৰকাৰে, চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত প্ৰকাশিত আদেশৰ দ্বাৰা, অসুবিধা দূৰ কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় যেন লগা এই অধিনিয়ম আৰু বিদ্যমান বিনিয়মৰ সৈতে অসঙ্গতিপূৰ্ণ নোহোৱা তেনে উপবন্ধসমূহ প্ৰণয়ন কৰিব পাৰে।

VETTED BY THE
LEGISLATIVE DEPARTMENT
ON 23. 11. 2025

বাতিল আৰু সংৰক্ষণ

১৬। অসম ভূমি আৰু ৰাজহ বিনিয়ম ১৮৮৬ ৰ ধাৰা ১৬৯ ক ইয়াৰ দ্বাৰা বাতিল কৰা হ'ল। ১৮৮৬ ৰ অসম বিনিয়ম নং ১

তেনে বাতিল হোৱা সত্ত্বেও;

(ক) বাতিল কৰা ধাৰাটোৰ অধীনত প্ৰণীত যিকোনো নিয়ম, জাৰি কৰা যিকোনো আদেশ, প্ৰকাশিত যিকোনো অধিসূচনা, প্ৰাআৰম্ভ কৰা যিকোনো কাৰ্যবাস, লোৱা যিকোনো কাৰ্য, বা কৰা আন যিকোনো কাৰ্য, যেনে এই অধিনিয়মৰ উপবন্ধাৱলীৰ অধীনত প্ৰণীত, জাৰি কৰা, প্ৰকাশ কৰা, প্ৰাআৰম্ভ কৰা, লোৱা বা কৰা হৈছে বুলি গণ্য কৰি অব্যাহত থাকিব আৰু প্ৰভাৱী হ'ব।

(খ) বাতিল কৰা অধিনিয়মসমূহৰ অধীনত কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰা বা কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিবলৈ বিচৰা যিকোনো বিষয়াই লোৱা যিকোনো কাৰ্য, প্ৰণীত আদেশ বা আন কাম আৰু বস্তুবোৰ বৈধ হ'ব আৰু সদায় বৈধ হয় বুলি গণ্য কৰা হ'ব আৰু বিষয়াৰ অক্ষমতাৰ ভিত্তিত কোনো ন্যায়ালয়ত প্ৰশ্ন কৰা নহ'ব।

VETTED BY THE
LEGISLATIVE DEPARTMENT
ON 23.11.2025

Statement of Objects and Reasons

The proposed **Assam District Land Tribunal Bill, 2025** seeks to establish **independent District Land Tribunals** across the State for adjudication of matters relating to alienation of land in protected areas, eviction of unauthorized occupants, and other connected issues. The legislation aims to strengthen land governance by providing a specialized, quasi-judicial mechanism to enforce land rights of protected classes, and address violations under Chapter X of the Assam Land and Revenue Regulation, 1886. This is in implementation of Clause 6 of the Assam Accord, 1985 and matters incidental thereto, reaffirming the Government of Assam's commitment to inclusive land governance and the protection of people belonging to protected classes.

The proposed legislation aligns with the commitments made in the Assam Budget Speech 2025-2026, wherein announcement was made for setting up a Task Force to propose for suitable legislative provisions for setting up of Land Tribunals at the district level, with respect to complaints regarding violation of the provisions of Chapter X of the Assam Land and Revenue Regulation, 1886. The Bill thus fulfills an important policy objective towards inclusive land governance, protection of vulnerable communities, and modernization of the State's land administration framework.

The establishment of District Land Tribunals is necessitated to ensure speedy, transparent, and effective adjudication of cases concerning protected areas, and to overcome delays inherent in the existing system where revenue authorities, burdened with multiple administrative responsibilities, serve as appellate authorities under Section 169 of the Regulation. The Bill seeks to repeal Section 169 of the Assam Land & Revenue Regulation, 1886 and replace the existing appeal mechanism with the newly constituted Tribunals.

The establishment of District Land Tribunals will significantly enhance the protection of land rights of protected classes, prevent unauthorized encroachment, ensure consistent enforcement of land laws, and reinforce the Government's initiatives under Mission Basundhara 3.0 and other digital land governance reforms. The Tribunals, vested with the powers of a civil court, will ensure transparency, accountability, and timely disposal of cases, thereby

strengthening public trust in land governance.

The Bill further provides for appeal to the Hon'ble Gauhati High Court, thus ensuring judicial oversight while maintaining the autonomy of the Tribunals.

The Revenue & Disaster Management Department, therefore, proposes to introduce the Assam District Land Tribunal Bill, 2025 in the ensuing session of the Assam Legislative Assembly for consideration.

The Bill seeks to give effect to the aforesaid objects.

Keshab Mahanta

(Keshab Mahanta)

HON'BLE MINISTER

Revenue & D.M. Department

Secretary

Assam Legislative Assembly

Financial Memorandum for setting up of District Land Tribunal

The Assam District Land Tribunal Bill, 2025 proposes establishing District Land Tribunals in 11 districts within the Tribal Belt and Block areas to adjudicate disputes related to land alienation, eviction of unauthorized occupants, and other matters under Chapter X of the Assam Land and Revenue Regulation, 1886.The number of districts shall be subject to modification as may be notified by the Government from time to time.

No new posts or infrastructure are being created; existing revenue officers and facilities will be utilised. Each Tribunal will be headed by a retired District/Additional District Judge.

The financial implications are limited to recurring administrative expenses. The total tentative annual cost per Tribunal is estimated at ₹21,40,000 (Twenty One Lakh Forty Thousand) covering Honorarium, POL, House Rent allowance, Medical allowance, Refreshment allowance, Contingency resulting in an approximate total annual expenditure of ₹2,35,40,000 (Two crore thirty-five lakh forty thousand) only for 11 Tribunals.

The proposal aligns with the Government's policy of fiscal prudence while establishing an effective mechanism for speedy disposal of land disputes in protected belts and blocks.

(Keshab Mahanta)
HON'BLE MINISTER
Revenue & D.M. Department

Memorandum of Delegated Legislation

The Assam District Land Tribunal Bill, 2025 contains provisions empowering the Government to frame rules and issue notifications for the effective implementation of the Act.

These delegated powers cover procedural and administrative matters relating to the functioning of District Land Tribunals, including the procedure for filing appeals, revisions and complaints and other aspects such as the manner of appointment and service conditions of the Tribunal's Member.

The Bill also allows the State Government to publish an order in the Official Gazette to make provisions necessary to remove any difficulty in implementing the Act, as long as these provisions do not go against the Act or existing regulations.

The above provisions of the Bill regarding delegated legislation are thus of normal type and are mainly intended to cover matters of procedure.

Keshab Mahanta

(Keshab Mahanta)

HON'BLE MINISTER

Revenue & D.M. Department

Existing Provision Proposed to be Repealed

Sl.No	Existing Provision	Proposal
1	Assam Land and Revenue Regulation, 1886 Section 169: **CHAPTER – X** **Protection of Backward Classes**	The existing Section 169 of ALRR, 1886 is proposed to be repealed and in its place, the proposed "Assam District Land Tribunal Bill, 2025" will come into operation after it is passed. The Assam District Land Tribunal Bill, 2025 is attached in **Annexure-A.**
	"169. (1) An appeal shall lie under this Chapter: *a. To the Deputy Commissioner, from any original order passed by any officer subordinate to him, and* *b. To the Board, from any original order passed by the Deputy Commissioner.* *(2) Except in regard to orders relating to periodically settled land, an order passed on appeal under subsection (1) clause (a) shall be final.* *(3) In regard to orders relating to periodically settled land, an appeal will lie to the Board from an appellate order of the Deputy Commissioner.*	